T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ
HUKUK BÖLÜMÜ
ESAS NO : 2017 / 411
KARAR NO : 2017 / 607
KARAR TR : 23.10.2017

ÖZET: Uzman Jandarma Çavuş olarak görev yapmakta iken, sağ ayağını diz altından kaybederek 5434, 2330, 3713 sayılı Kanunlara göre emekliye ayrılan ve kendisine vazife malullüğü aylığı bağlanan davacının, kurumca karşılanmayan protez bedelinin davalıdan tahsili istemiyle açılan davanın, İDARİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : M. T.
Vekilleri : Av.A.D. - Av.K. A.
Davalı : Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanlığı
Vekilleri : Av.T.S., Av.E.B.

O L A Y : Davacı vekili dilekçesinde; müvekkilinin gazi olduğunu, sağ ayağını diz altından kaybederek malul olduğunu; 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun 21.maddesinin E bendinde "Malûl olanların eksilen vücut organları, yurt içi veya yurt dışında en son teknik usûllere göre yapılması mümkün sunileriyle tamamlatılır ve gerekirse tamir ettirilir veya yenisi yaptırılır."denildiğini; 5510 sayılı Sosyal Güvenlik ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu'nun 73.maddesinin 10.bendinde, "3713 sayılı Kanuna göre aylık bağlanmış maluller, 5434 sayılı Kanunun 56 ncı maddesi veya 2330 sayılı Kanunun 2 nci maddesinin birinci fikrasının (e) ve (f) bentlerinde sayılanlardan 3713 sayılı Kanun kapsamına giren olaylar sebebiyle aylık bağlananlar ile 3713 sayılı Kanun kapsamına girmese dahi başkasının yardımı ve desteği olmaksızın yaşamak için gereken hareketleri yapamayacak derecede malul olan vazife ve harp malullerinin sağlık kurulu raporuyla ihtiyaç duydukları her türlü ortez/protez ve diğer iyileştirici araç ve gereçler herhangi bir kısıtlama getirilmeksizin Kurumca karşılanır."denildiğini; bu mevzuat hükümleri doğrultusunda müvekkilinin T.C.Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi'ne başvurarak 06/02/2014 tarihli ve 1072837 rapor numaralı Heyet raporu aldığını; bu rapora göre, müvekkilinin Sağ mikroişlemcili programlanabilen uzaktan kumanda kontrollü ayaklı dizaltı protezi kullanmasının uygun bulunduğunu; müvekkilinin, raporunda tanımlanmış olan protezi Prosmed Ortez-Ptotez –C. İ.B. isimli firmadan satın ve teslim aldığını; daha sonra ödemenin yapılması için kuruma başvurduğunu; ancak söz konusu protezin bedeli olan 99.488,40.-TL'nin yapılan tüm başvurulara rağmen bu güne kadar ödenmediğini; protezin bedelinin mevzuatın açık hükümlerine rağmen ödenmemiş olmasının, müvekkilinin hayatını katlanılamayacak düzeyde zorlaştırdığını, onu ekonomik darboğaza soktuğunu ifade ederek; 07/02/2014 tarih ve 0315536 seri numaralı fatura bedeli olan 99.488.40.-TL'nın kuruma başvuru tarihi olan 01/03/2014 tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle 9.10.2014 tarihinde adli yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 13.İŞ MAHKEMESİ: 6.4.2015 gün ve E:2014/2874, K:2015/350 sayı ile, "(…) Dava 5434 sayılı yasaya tabi olarak kurumdan gazi maaşı alan davacının kullandığı protez bedelinin tahsili isteğine yöneliktir.

Emsal nitelikte 10 HD sinin 19.01.2015 tarih 2014/9565 esas 2015/665 karar sayılı ilamında ve benzer şekilde 5434 sayılı yasaya tabi olanların değişik sebeplerle açtıkları davalarda da verilen 10 HD si kararları incelendiğinde, 5510 sayılı yasanın yürürlüğü girdiği 01.10.2008 den önce 5434 sayılı yasaya tabi olarak çalışmaya başlayanların 5510 sayılı yasanın 101.maddesi ile geçici 4.maddesi düzenlemesine göre, 5510 sayılı yasanın yürürlüğünden önce 5434 sayılı yasaya tabi olarak emekli sandığı iştirakçisi olanlar bakımından 5434 sayılı yasanın uygulanmasının devam edeceği, 01.10.2008 den sonra sandık iştirakçisi olanlar için 5510 sayılı yasanın uygulanacağı, statü hukukuna tabi olanlar ile ilgili uyuşmazlıkların çözümünde görevli mahkemenin yasanın 101 ve geçici 4.maddesine göre belirleneceği, 101 madde ile ilgili Anayasa Mahkemesinin 22.12.2011 tarih, 2010/65 esas, 2011/169 karar sayılı ilamla birlikte yazdığı gerekçede, bu doğrultuda 5510 sayılı yasanın yürürlüğünden önce 5434 sayılı yasaya tabi çalışanlar için 5434 sayılı yasanın uygulanacağının açıkça ifade edildiğinin, bu itibarla sandık iştirakçisi ve emeklisi olanlarla bunların hak sahipleri yönünden 01.10.2008 den önce sandığa üye olanlar bakımından anılan yasanın uygulanması, buna göre de 5510 sayılı yasaya tabi olanlar için iş mahkemesi, 5434 sayılı yasaya tabi olanlar için idari işlem niteliği devam ettiğinden idari yargı yerinin görevli olduğu, Uyuşmazlık Mahkemesinin 05.12.2012 tarih 2012/751 esas 263 karar sayılı ilamında da bu yönde karar verildiği belirtilerek, benzer şekilde işitme cihazı bedeli tahsiline ilişkin açılan davanın idari yargı yönünde karar verilmesi sonucuna varıldığı anlaşılmıştır. Dava protez bedelinin kurumdan tahsiline yöneliktir. Davacının 5434 sayılı yasaya 5510 sayılı yasanın yürürlük tarihi 01.10.2008 den önce tabi olarak çalışmaya başlayıp emekli olduğu sabittir. Yukarıda yazılı 10 HD si kararı ve içeriğindeki Anayasa Mahkemesi İle Uyuşmazlık Mahkemesi Kararları gereği davanın adli yargıda değil idari yargıda görülmesi gerektiği anlaşılmakla aşağıdaki hüküm kurulmuştur.

HÜKÜM: Yukarıda açıklanan nedenlerle,

Yargıtay 10 HD nin 18/01/2013 tarih 2012/22157 esas 2013/393 karar sayılı emsal ilamı da dikkate alınarak dava dilekçesinin, davanın idari yargı yerinde görülmesi gerektiğinden görevsizlik sebebiyle REDDİNE…" karar vermiş;

temyiz edilmesi üzerine Yargıtay 10.Hukuk Dairesince, 8.12.2016 gün ve E:2015/17113, K:2016/14705 sayı ile onanan karar kesinleşmiştir.

Davacı vekili bu kez aynı istemle, 6.3.2017 tarihinde idari yargı yerinde dava açmıştır.

ANKARA 3. İDARE MAHKEMESİ: 24.3.2017 gün ve E:2017/736 sayı ile,"(…) 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 63. maddesinde, Kurumun, finansmanı sağlanacak sağlık hizmetlerinin teşhis ve tedavi yöntemleri ile (f) bendinde belirtilen sağlık hizmetlerinin türlerini, miktarlarını ve kullanım sürelerini, ödeme usul ve esaslarını Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Sağlık Bakanlığının görüşünü alarak belirlemeye yetkili olduğu belirtilmiştir.

Anılan Kanun'un "Uyuşmazlıkların Çözüm Yeri" başlıklı 101. maddesinde, bu Kanunda aksine hüküm bulunmayan hallerde, bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıkların iş mahkemelerinde görüleceği hükme bağlanmıştır.

Yine 5510 sayılı Yasanın Geçici 12. maddesinin 2. fikrasında "Kamu idarelerinin sağlık hizmetlerinin sağlanmasına ilişkin görevleri, yürürlükten kaldırılan kanunlardaki hak ve yükümlülükler çerçevesinde ilgili kayıt ve işlemler Kurum tarafından devralınan tarihe kadar devam eder. Devir süreci üç yıl içinde tamamlanır." kuralı yer almıştır.

Bu madde uyarınca, Maliye Bakanlığınca çıkarılan ve 31/12/2009 tarih ve 27449 (5. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Kamu Personelinin Sağlık Hizmetlerinin Sosyal Güvenlik Kurumuna Devrine İlişkin Tebliğ" ile de kamu personelinin ve bakmakla yükümlü olduğu kişilerin 14/01/2010 tarihine kadar (bu tarih dahil) almış olduğu sağlık hizmetlerinin kamu personelinin kurumları tarafından karşılanacağı, bu tarihten sonraki sağlık hizmetlerinin ise, kamu personelinin sağlık hizmetlerinin devredildiği Sosyal Güvenlik Kurumunca karşılanacağı kuralına yer verilmiştir.

Bu itibarla, davacının ve diğer hak sahibi kişilerin sağlık hizmetlerinin 15/01/2010 tarihi itibariyle Sosyal Güvenlik Kurumuna devredilmesi sonucunda 5510 sayılı Yasa, kamu personeli ve bunların emeklileri ile bakmakla yükümlü oldukları kişiler yönünden 15/01/2010 tarihi itibariyle bütünüyle uygulanabilir hale gelmiş olup; kamu personeli ve emeklilerinin ile bakmakla yükümlü oldukları kişilerin 14/01/2010 tarihine kadar (bu tarih dahil) almış olduğu sağlık hizmetlerinin bedelinin ödenmemesinden kaynaklanan uyuşmazlıkların, kamu personeli ve emeklileri ile bakmakla yükümlü oldukları kişiler yönünden ayrım yapılmaksızın idari yargıda; bu tarihten sonra, yani kamu personelinin ve emeklileri ile bakmakla yükümlü oldukları kişiler hakkında 5510 sayılı Yasanın bütünüyle uygulanmaya başlamasından sonraki süreçte ortaya çıkan uyuşmazlıkların, düzenleyici işlemler hariç aynı Yasanın 101. maddesi uyarınca adli yargı yerinde görülmesi gerekmektedir.

Bu durumda, uyuşmazlık konusu protez bedelinin, 15/01/2010 tarihinden sonraki bir döneme ilişkin olması nedeniyle söz konusu bedelin ödenmesine ilişkin uyuşmazlığın görüm ve çözümünde adli yargı mercii görevli bulunmaktadır.

Açıklanan nedenlerle; adli yargının görev alanına giren davada Mahkememizin görevsizliğine, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanunun 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dava dosyasının önceki görevsizlik kararı verilen Ankara 13. İş Mahkemesinden temin edilerek E:2014/2874 sayılı dava dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda uyuşmazlık mahkemesince bir karar verilinceye kadar ertelenmesine…" karar vermiştir.

İNCELEME VE GEREKÇE :

Uyuşmazlık Mahkemesi Hukuk Bölümü'nün, Nuri NECİPOĞLU'nun Başkanlığında, Üyeler: Ali ÇOLAK, Ahmet Tevfik ERGİNBAY, Suna TÜRE, Alaittin Ali ÖĞÜŞ, Süleyman Hilmi AYDIN ve Birgül KURT'un katılımlarıyla yapılan 23.10.2017 günlü toplantısında:

I-İLK İNCELEME: Dosya üzerinde 2247 sayılı Yasa'nın 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesi'nce anılan Yasa'nın 19. maddesinde öngörülen usul ve yönteme uygun biçimde başvuruda bulunulduğu anlaşılmaktadır. Usule ilişkin herhangi bir noksanlık görülmediğinden görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

II-ESASIN İNCELENMESİ: Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde idari yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan; ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra GEREĞİ GÖRÜŞÜLÜP DÜŞÜNÜLDÜ:

Dava, Uzman Jan.I.Kıd.Çvş. olarak görev yapmakta iken, sağ ayağını diz altından kaybederek 5434, 2330, 3713 sayılı Kanunlara göre emekliye ayrılan ve kendisine vazife malullüğü aylığı bağlanan davacının, kurumca karşılanmayan protez bedeli olan 99.488.40.-TL'nın başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte davalıdan tahsili istemiyle açılmıştır.

Dava dosyaları ile tahsis dosyasının incelenmesinden; davacının Adıyaman İl Jandarma komutanlığı emrinde Uzman Jan.I.Kıd.Çvş. olarak görev yapmakta iken 28.4.2004 tarihinde mayın olduğu kuvvetle muhtemel bir cismin patlaması sonucu yaralandığı, olay sonrası sağ ayağını kaybettiği; 16..4.2005 tarihinde, 5434, 2330, 3713 sayılı Kanunlara göre (Emekli Sandığına tabi olarak) emekliye ayrılarak kendisine 3.dereceden vazife malullüğü aylığı bağlandığı; T.C.Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Sağlık Araştırma ve Uygulama Merkezi'ne başvurarak 06/02/2014 tarihli ve 1072837 rapor numaralı Heyet raporu aldığı; bu rapora göre, "Sağ mikroişlemcili programlanabilen uzaktan kumanda kontrollü ayaklı dizaltı protezi kullanmasının uygun bulunduğu"; raporda tanımlanmış olan protezi özel bir firmadan satın ve teslim aldığı; ödemenin yapılması yaptığı başvurudan sonuç alamadığı, bunun üzerine, fatura bedeli olan 99.488.40.-TL'nın kuruma başvuru tarihinden itibaren işleyecek yasal faizi ile birlikte ödenmesine karar verilmesi istemiyle adli ve idari yargı yerlerinde vekili vasıtasıyla dava açtığı anlaşılmıştır.

31.5.2006 tarih ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu 506, 1479, 2925, 2926 ve 5434 sayılı Kanunlar kapsamındaki hizmet akdine göre ücretle çalışanlar (Sosyal Sigortalılar), kendi hesabına çalışanlar (Bağ-Kur'lular), tarımda kendi adına ve hesabına çalışanlar (Tarım Bağ-Kur'luları), tarım işlerinde ücretle çalışanlar,

(Tarım sigortalıları), devlet memurları ve diğer kamu görevlilerini (Emekli Sandığı İştirakçileri), geçici maddelerle korunan haklar dışında, sosyal güvenlik ve sağlık hizmetleri yönünden yeni bir sisteme tabi tutmuş, beş farklı emeklilik rejimini aktüeryal olarak hak ve hükümlülükler yönünden tek bir sosyal güvenlik sistemi altında toplamıştır. 5510 sayılı Kanunun iptali amacıyla açılan davada Anayasa Mahkemesi, 15.12.2006 tarih ve E: 2006/111, K: 2006/112 sayılı kararıyla, anılan Kanunun birçok maddesi ile birlikte, bu Kanunun yürürlük tarihinden önce 5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu hükümlerine tabi olarak görev yapmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlilerini diğer sigortalılarla aynı sisteme tabi kılan (başta 4/c maddesi) hükümlerin iptaline karar vermiş; bu karardan sonra kabul edilen 17.04.2008 tarih ve 5754 sayılı Kanunla 5510 sayılı Kanunda düzenlemeler yapılmış ve anılan Kanuna eklenen Geçici 1 inci ve Geçici 4 üncü maddelerle, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1 Ekim 2008 tarihinden önce 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fikrasının (c) bendi kapsamında olanlar (memurlar ile diğer kamu görevlileri) ile bunların dul ve yetimleri hakkında, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümleri de dahil 5434 sayılı Kanun hükümlerine göre işlem yapılacağı hüküm altına alınmıştır. 5754 sayılı Kanunun kimi hükümlerinin iptali istemiyle açılan dava Anayasa Mahkemesi'nin 30.3.2011 tarih ve E: 2008/56, K:2011/58 sayılı kararı ile reddedilmiştir.

5510 sayılı Kanunun 101 nci maddesinde yer alan "…bu Kanun hükümlerinin uygulanmasıyla ilgili ortaya çıkan uyuşmazlıklar İş Mahkemelerinde görülür." bölümünün iptali istemiyle yapılan itiraz başvurusunda Anayasa Mahkemesi, 22.12.2011 tarih ve E: 2010/65, K: 2011/169 sayılı kararıyla (RG. 25.1.2012, Sayı: 28184) davayı redle sonuçlandırmakla birlikte; söz konusu kararın Mahkememiz önündeki uyuşmazlığa ışık tutacak şekilde şu gerekçeye dayandırmıştır: "…5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, evvelce olduğu gibi 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacaklar ve bunların emeklileri bakımından da aynı Kanun hükümleri uygulanmaya devam edecek; ancak 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlileri olarak çalışmaya başlayanlar ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacak ve haklarında 5434 sayılı Kanun değil, 5510 sayılı Kanun'un öngördüğü kural ve esaslar uygulanacak; ihtilaf halinde de adli yargı görevli bulunacaktır. 5754 sayılı Kanunun yürürlüğüyle birlikte, artık Sosyal Sigortacılık esasına göre faaliyet gösteren ve yaptığı, tesis ettiği işlem ve muameleler idari işlem sayılamayacak bir sosyal güvenlik kurumunun varlığından söz etmek gerekli bulunmaktadır. 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce iştirakçisi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanun'a göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden ise Sosyal Güvenlik Kurumu'nun tesis edeceği işlem ve yapacağı muameleler idari işlem niteliğini korumaya devam edecek, bunlara ilişkin ihtilaflarda da evvelce olduğu gibi idari yargı görevli olmaya devam edecektir. Bu bakımdan 5510 sayılı Kanunun yürürlüğünden sonra, prim esasına dayalı yani sistemin içeriği ve Kanun kapsamındaki iş ve işlemlerin niteliği göz önünde bulundurulduğunda, itiraz konusu kuralla, yargılamanın bütünlüğü ve uzman mahkeme olması nedeniyle Kanun hükümlerinin uygulanması ile ortaya çıkan uyuşmazlıkların çözümünde iş mahkemelerinin görevlendirilmesinde Anayasa'ya aykırılık görülmemiştir. Ancak, yukarıda açıklandığı üzere 5754 sayılı Kanun'un yürürlüğe girmesinden önce statüde bulanan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile ilgili sosyal güvenlik mevzuatının uygulanmasından doğan idari işlem ve idari eylem niteliğindeki uyuşmazlıklarda idari yargının görevinin devam edeceği açıktır…"

Yukarıda sözü edilen mevzuat hükümlerinin ve Anayasa Mahkemesi kararının birlikte değerlendirilmesinden, 5510 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmakta olanlar, daha önce olduğu üzere 5434 sayılı Kanun hükümlerine tabi olacakları gibi bunların emeklilikleri bakımından da aynı Kanun hükümlerinin uygulanmaya devam edileceği; ancak, bu Kanunun yürürlüğe girmesinden sonra memur ve diğer kamu görevlisi olarak çalışmaya başlayanların ise 5510 sayılı Kanunun 4/c maddesi uyarınca, bu Kanun hükümlerine tabi sigortalı sayılacağı ve haklarında 5434 sayılı Kanunun değil 5510 sayılı Kanunun öngördüğü kural ve esasların uygulanacağı dolayısıyla ihtilafların da adli yargı yerinde çözümleneceği açıktır.

Kaldı ki; T.C. Anayasası'nın 158.maddesindeki "…diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır " hükmü uyarınca Anayasa Mahkemesi kararının bu uyuşmazlığın çözümünde esas alınacağı tartışmasızdır.

Bu durumda, 5510 sayılı Yasanın yürürlüğe girmesinden önce iştirakçi sıfatıyla çalışmakta olan memurlar ve diğer kamu görevlileri ile emekli sıfatıyla 5434 sayılı Kanuna göre emekli, dul ve yetim aylığı almakta olanlar ve ayrıca memurlar ve diğer kamu görevlilerinden ileride emekliliğe hak kazanacaklar yönünden Sosyal Güvenlik Kurumunca tesis edilen işlem ve yapacağı muamelelerin "idari işlem" ve "idari eylem" niteliğini korumaya devam edeceği, dolayısıyla, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununun 2/1-a maddesinde belirtilen idari işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları ve tam yargı davaları kapsamında bulunan, 5754 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden önce devredilen T.C. Emekli Sandığı Genel Müdürlüğünden 5434, 2330,3713 sayılı Kanunlar kapsamında aylık alan davacı tarafından sağlık kurulu raporu ile temini gerekli görülen protez bedelinin tahsili için açılan davanın, görüm ve çözümünün idari yargı yerinde görüleceği sonucuna varılmıştır.

Açıklanan nedenlerle, Ankara 3. İdare Mahkemesinin 24.3.2017 gün ve E:2017/736 sayılı başvurusunun reddi gerekmiştir.

S O N U Ç : Davanın çözümünde İDARİ YARGININ görevli olduğuna, bu nedenle Ankara 3. İdare Mahkemesinin 24.3.2017 gün ve E:2017/736 sayılı BAŞVURUSUNUN REDDİNE, 23.10.2017 gününde OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Nuri	Ali	Ahmet Tevfik	Suna
NECİPOĞLU	ÇOLAK	ERGİNBAY	TÜRE

Üye	Üye	Üye
Alaittin Ali	Süleyman Hilmi	Birgül
ÖĞÜŞ	AYDIN	KURT